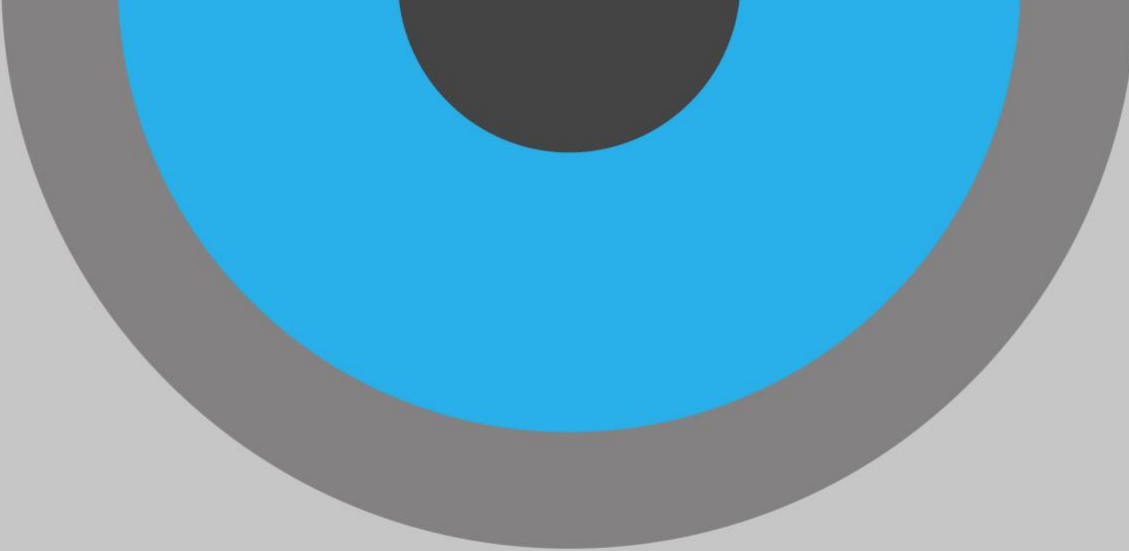

Analiza

07 / 2026

www.csm.org.pl

Chiny 2026-2030: Nowy plan rozwoju

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

CENTRE
FOR INTERNATIONAL
RELATIONS

dr Ewa Fronczak

Amerykanistka i doktor nauk o bezpieczeństwie. Wykładowca Akademii Sztuki Wojennej i gościnie Uniwersytetu Warszawskiego. Stypendystka naukowa i absolwentka Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego, Akademii Sztuki Wojennej oraz Instytutu Ameryk i Europy UW. Ekspert w Centrum Stosunków Międzynarodowych ds. Stanów Zjednoczonych.

Innowacje będą najważniejszym motorem napędowym chińskiej gospodarki. Nowy plan pięcioletni opisuje w jaki sposób największy na świecie ekosystem produkcyjny zamierza poruszać się w coraz bardziej złożonym środowisku globalnym, charakteryzującym się geopolitycznym rozdrobnieniem, polityczną niepewnością i ciągłymi przełomami technologicznymi.

W marcu tego roku Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych formalnie przyjęło kolejny piętnasty Plan Pięcioletni na lata 2026-2030¹. To polityczne wytyczne, które mobilizują zasoby i wskazują kierunek polityki gospodarczej i społecznej. Plan kładzie nacisk na niezależność w strategicznych obszarach takich jak sztuczna inteligencja (AI), biotechnologia czy komputery kwantowe.

Co jest w nowym planie?

Podobnie jak w poprzednim planie, w najbliższych pięciu latach rozwijane będą te same podstawowe priorytety, zwłaszcza modernizacja przemysłu oraz koncentrowanie się na innowacjach i technologii. Tym razem jednak innowacja jest ujmowana w kategoriach samowystarczalności i rozwoju „nowych, wysokiej jakości sił wytwórczych”, co odnosi się do bardziej wydajnych i zaawansowanych technologicznie metod produkcji przemysłowej.²

To nowe ujęcie odzwierciedla bardziej strategiczne i zorientowane na bezpieczeństwo podejście. Nowy chiński plan wymienia osiem pionierskich technologii, w których przewiduje się przełomowe postępy.³ Trzy z nich są bezpośrednio związane z innowacjami w biotechnologii: nauki przyrodnicze, neuronauka oraz innowacje

¹ The State Council The People's Republic of China, https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202603/content_7062633.htm.

² World Economic Forum, <https://www.weforum.org/stories/2026/03/what-china-new-5-year-plan-mean-global-trade-and-investment/>.

³ World Economic Forum, <https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>.

farmaceutyczne. Pozostałe pięć to: sztuczna inteligencja (AI), komputery kwantowe, synteza jądrowa, eksploracja głębin morskich, Ziemi i biegunów oraz eksploracja głębokiego kosmosu.

Plan odzwierciedla niezwykle zdolności chińskich władz do strategicznej adaptacji w dynamicznie zmieniającym się środowisku, wewnętrznym jak i zewnętrznym. Trafne decyzje polityczne zaczynają się od zrozumienia otaczającej rzeczywistości, w czym Chińczycy rzadko zawodzą. Dokument świetnie pokazuje jak autorzy czytają świat i jak definiują kluczowe wyzwania. Przede wszystkim wzrosła globalna zmienność i mamy do czynienia z rzeczywistością gdzie „strategiczne możliwości istnieją obok ryzyka i wyzwań, podczas gdy niepewność i nieprzewidziane czynniki rosną”⁴.

Po drugie, chiński model wzrostu gospodarczego musi ulec zmianie, by nadążyć za zmieniającymi się realiami. Wraz z demograficznymi zmianami, korektami w sektorze nieruchomości i malejącymi zyskami z inwestycji w infrastrukturę, potrzebne są nowe napędzające czynniki, aby utrzymać dynamikę. Po trzecie, technologia staje się centralnym obszarem konkurencji, co zarówno wymaga, jak i wywiera presję na Chiny do osiągnięcia innowacyjnej i przemysłowej odporności. W tym kontekście plan zakłada nie tylko pobudzenie wzrostu gospodarczego, ale także przekształcenie jego podstaw⁵.

⁴ Ibidem.

⁵ World Economic Forum, <https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>.

Słowa – klucze

Analiza słów użytych w dokumencie sugeruje silny nacisk na innowacje i technologie, a mniejszy na reformy i otwarcie, a także ograniczoną uwagę na wspólny dobrobyt.⁶ Poniższa grafika pokazuje jak na przestrzeni trzech ostatnich planów wzrósł nacisk na AI i nowoczesne technologie w strategii rozwoju Państwa Środka.⁷

⁶ Merics, <https://merics.org/en/comment/deciphering-15th-five-year-plan>.

⁷ World Economic Forum, <https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-china-s-15th-five-year-plan-signals-a-new-phase-of-strategic-adaptation/>.

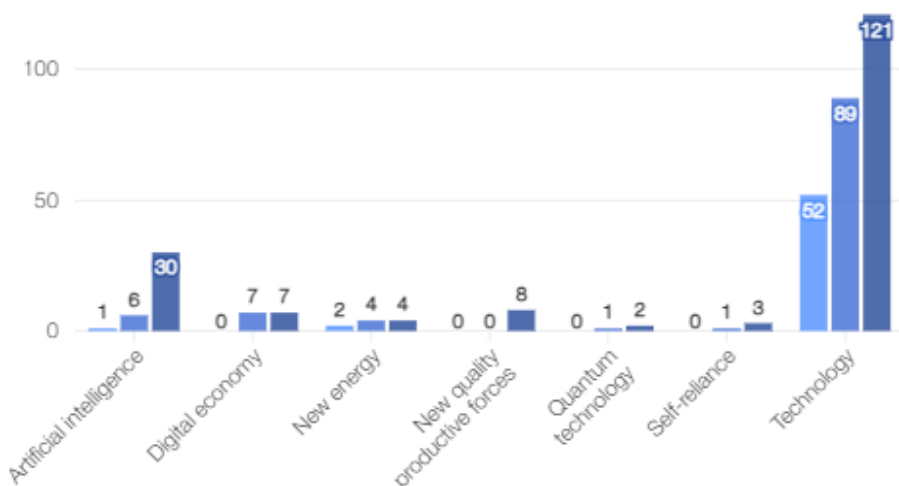

How often are technology-related terms mentioned in the past three Five-Year Plans?

The use of technology terms is on the rise.

■ 13th FYP (2016-20) ■ 14th FYP (2021-25) ■ 15th FYP (2026-30)

Sources: [13th Five-Year Plan](#), [14th Five-Year Plan](#), [15th Five-Year Plan](#) • Note: Appearances in main text only, boxes/appendices are excluded.

Plan sugeruje też silniejszy nacisk na badania podstawowe i silniejsze powiązanie między technologicznymi innowacjami a wzrostem gospodarczym, które docelowo mają zbudować tzw. „Nowoczesny System Przemysłowy”. Dużym zainteresowaniem cieszy się również rządowa inicjatywa AI+, dzięki której Pekin planuje przekształcić sztuczną inteligencję z konsumenckiej rozrywki w szkielet przemysłu. Główny nacisk kładziony jest na szerokie wdrażanie AI w sektorze produkcji i logistyki, aby zrekompensować

kurczącą się siłę roboczą. Podejście oparte na otwartym dostępie, przyjęte przez chińskie firmy technologiczne, takie jak DeepSeek, daje konkretne efekty i może prowadzić do szybszej adopcji sztucznej inteligencji niż w krajach, które opierają się na systemach zastrzeżonych⁸.

U podstaw chińskiego modelu rozwoju opartego na technologii leży samowystarczalność. Celem jest dokonanie decydujących przełomów w kluczowych technologiach, które stanowią podstawę łańcucha przemysłowego i dostaw, od układów scalonych, obrabiarek przemysłowych, zaawansowanych instrumentów, podstawowego oprogramowania, zaawansowanych materiałów po bioprodukcję. Możliwości te uważa się za niezbędne do wzmocnienia bezpieczeństwa ekonomicznego, zwłaszcza w erze rosnącej geopolitycznej i technologicznej konkurencji. Kierunek to eliminacja zależności od podmiotów zewnętrznych w zakresie półprzewodników i sztucznej inteligencji. Takie podejście stawia samowystarczalność w centrum nowego modelu wzrostu opartego na zaawansowanej produkcji.

Modernizacja przemysłu

Mamy tu do czynienia ze strategicznym przejściem - od wzrostu nastawionego na ilość do wzrostu „wysokiej jakości sił wytwórczych” celujących w budowę przemysłowej twierdzy⁹. Na czele chińskich priorytetów stoi zmodernizowany system przemysłowy,

⁸ Ibidem.

⁹ IISS, <https://www.iiss.org/online-analysis/online-analysis/2026/03/chinas-15th-five-year-plan/>.

bazujący na fundamencie innowacji - jedno wspiera drugie. Chodzi o przekształcenie przełomowych odkryć laboratoryjnych w skalowalną, wysokowartościową zdolność produkcyjną. Pionierskie sektory, takie jak zaawansowana produkcja, półprzewodniki, technologie informatyczne nowej generacji, przemysł lotniczy i kosmiczny, wysuwają się na prowadzenie, ponieważ oferują zarówno strategiczną odporność, jak i mnożniki wzrostu. Niskokosztowa produkcja to już przeszłość. Zamiast tego Chińczycy przywódcy chcą, aby ich firmy zdominowały globalne rynki dzięki innowacjom. Poprzedni plan zakładał przełom w sektorach takich jak sztuczna inteligencja, robotyka i komputery kwantowe, a teraz Pekin oczekuje, że chińskie firmy wykorzystają te przewagi, zwiększając skalę produkcji wysokiej klasy i budując zintegrowane systemy przemysłowe. Wspomniane hasło „wysokiej jakości sił wytwórczych” wskazuje na konkretne zmiany w strategii przemysłowej państwa. Mianowicie, wcześniejsza polityka przemysłowa koncentrowała się głównie na zwiększaniu udziału Chin w globalnym rynku eksportowym. Aktualny plan zakłada, że rząd i biznes będą sprzyjać branżom przyszłości, takim jak szersze zastosowania sztucznej inteligencji w społeczeństwie i loty na małych wysokościach.

Innowacja i nowe technologie

Według rekomendacji Komitetu Centralnego KPCh co do nowej “piętnastolatki” kraj “musi znacząco wzmocnić potencjał w zakresie badań podstawowych i oryginalnych innowacji, osiągnąć szybszy postęp w zabezpieczaniu przełomów w kluczowych technologiach w kluczowych dziedzinach i dopilnować, aby Chiny dotrzymywały kroku, a nawet przewodziły w wielu innych dziedzinach”¹⁰. U podstaw tego stwierdzenia leży geopolityka. Pogarszające się relacje Chin z Zachodem ograniczyły ich dostęp do rynków i nowych technologii. System oparty na inwestycjach do wewnątrz to sposób, w jaki Pekin ma nadzieję zabezpieczyć rodzimy postęp technologiczny i niezależność, jaką on zapewnia, pomimo zewnętrznych ograniczeń..

Najnowszy plan zakłada wzmocnienie całego ekosystemu innowacji, od edukacji i talentów po badania, w celu zwiększenia potencjału innowacyjnego. Ambitne cele to zwiększenie udziału kluczowych branż cyfrowych w produkcie krajowym brutto do 12,5% oraz zapewnienie rocznego wzrostu wydatków na badania i rozwój powyżej 7%¹¹. Ponadto Chiny planują strategiczne przełomy w dziedzinie sztucznej inteligencji, technologii kwantowej, biotechnologii i nowych źródeł energii.

¹⁰ The People’s Government of Fujian Province, https://www.fujian.gov.cn/english/news/202510/t20251030_7028041.htm.

¹¹ China Briefing, <https://www.china-briefing.com/news/chinas-15th-five-year-plan-key-insights-for-foreign-investors/>

Podsumowując, technologiczne innowacje mają być motorem napędowym wzrostu gospodarczego, który pomoże uczynić z Chin światowego lidera w tej dziedzinie do 2030 roku, nie tylko w zakresie produkcji, ale także poprzez wyznaczanie nowych standardów technologicznych. Innowacje powinny być szeroko stosowane w zaawansowanej produkcji, zaś „udział zaawansowanej produkcji w gospodarce narodowej powinien być utrzymany na odpowiednim poziomie”¹².

Wzrost popytu krajowego

Obecnie istnieje tylko jeden motor napędowy zdolny do utrzymania wzrostu na skalę potrzebną Chinom: konsumpcja¹³. Dla kraju który zdołał pokonać poważne ograniczenia innowacji i sankcje – czego przykładem jest odporność Huawei i rozwój wiodących graczy w dziedzinie sztucznej inteligencji, takich jak DeepSeek – skłonienie gospodarstw domowych do zwiększenia konsumpcji może nie wydawać się trudnym zadaniem. Biorąc jednak pod uwagę, że niedostateczna konsumpcja jest od dawna zakorzeniona w chińskim systemie gospodarczym, może to być najtrudniejsze wyzwanie, z jakim przyszło zmierzyć się władzom. Różnica między obecnym poziomem konsumpcji w Chinach a normami globalnymi oznacza biliony dolarów niezrealizowanego popytu. Rozbieżność ta jest szczególnie wyraźna w sektorze usług. Podczas gdy realna konsumpcja w Chinach wynosi około 50–80 procent poziomu USA, konsumpcja usług pozostaje znacznie w

¹² Chatham House, <https://www.chathamhouse.org/publications/the-world-today/2025-12/chinas-five-year-plan-bets-risky-new-direction>.

¹³ Channel News Asia, <https://www.channelnewsasia.com/commentary/china-five-year-plan-growth-model-consumption-6033441>.

tyle. Piętnasty Plan Pięcioletni to jak dotąd najbardziej skoordynowany wysiłek chińskiego rządu na rzecz rozwiązania tej nierównowagi – choć na rezultaty trzeba będzie poczekać. Chińscy decydenci mają następujący plan: pobudzić krajowy popyt przez inwestowanie w ludzi, np. w ich emerytury. Obecnie wsparcie społeczne w Chinach jest nierównomiernie rozłożone, a emerytury na wsi wynoszą średnio zaledwie około 35 dolarów miesięcznie – mniej niż 7% świadczeń emerytów w miastach. Jednak emerytury na wsi mają wzrosnąć do około 85 dolarów miesięcznie w ciągu trzech lat i do około 140 dolarów miesięcznie w ciągu pięciu lat. Niektóre szacunki sugerują, że tylko ta zmiana mogłaby ostatecznie zwiększyć konsumpcję; ale to dopiero pierwszy krok.

Biorąc pod uwagę ograniczenia konsumpcji – niskie oczekiwania dochodowe, wysokie oszczędności zapobiegawcze i utrzymującą się presję na bilans – przekonanie chińskich gospodarstw domowych do wydatków będzie zależało nie tyle od krótkoterminowych bodźców, co od poprawy dystrybucji dochodów, bezpieczeństwa i szans w gospodarce. Dlatego Chiny będą musiały przenieść ciężar swoich inwestycji z kapitału fizycznego na ludzi. Mając to na uwadze, piętnasty Plan Pięcioletni stawia sobie za cel rozszerzenie zakresu bezpłatnej edukacji oraz wydłużenie liczby lat obowiązkowej nauki w szkole, obniżenie kosztów opieki nad dziećmi i zwiększenie liczby szkoleń zawodowych.

Obserwujemy tu odejście od poprzednich planów, które traktowały konsumpcję jako drugorzędną w stosunku do bardziej tradycyjnych motorów wzrostu, takich jak inwestycje i eksport. Odzwierciedla to zmieniające się warunki zewnętrzne, które

sprawiły, że jakiegokolwiek uzależnienie – w zakresie popytu, technologii, kapitału czy energii – stało się synonimem podatności na zagrożenia. W czasach rosnącej niestabilności geopolitycznej i globalnej fragmentacji, przyjęcie przez Chiny modelu opartego na konsumpcji służy nie tylko przywróceniu równowagi wzrostu, ale także jego silniejszemu zakotwiczeniu. Silny popyt krajowy zapewnia pewien stopień izolacji od wstrząsów zewnętrznych, a wraz z rozwiniętymi rynkami kapitałowymi może znacząco przyczynić się do wzmocnienia autonomii. W tym sensie trajektoria jest jasna. Chiny dążą do odtworzenia, na swój sposób, warunków, jakimi od dawna cieszą się niektóre uprzywilejowane gospodarki: możliwości rozwoju wewnętrznego.¹⁴

Selektywne zarządzanie rozwojem regionalnym

Poprzedni plan wprowadził szeroką koordynację między regionami, zaś nowy sugeruje, że kolejny etap regionalnego rozwoju będzie w większym stopniu koncentrował się na super-regionach i miastach centralnych.¹⁵ Rola delty rzeki Jangcy i innych głównych skupisk ulegnie rozszerzeniu, podczas gdy centra śródlądowe i rozwijające się będą zachęcane do skupienia się na przepustowości krytycznej dla bezpieczeństwa, rozproszonej infrastrukturze i redundancji tam, gdzie jest to potrzebne. U podstaw tych zmian leży głębsza strategia rozwoju kraju, czyli przechodzenie od skalowania do wyostrażania swojej przewagi. Gromadzenie zapasów i bycie przygotowanym na różne

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ IISS, <https://www.iiss.org/online-analysis/online-analysis/2026/03/chinas-15th-five-year-plan/>.

scenariusze to także temat poruszany w dokumencie¹⁶. Autorzy zakładają osiągnięcie (przez większą zdolność produkcyjną) rekordowego poziomu zboża 725 mln ton do 2030 roku z obecnego poziomu około 695 mln ton oraz wzrost zdolności produkcyjnych energii o 16–20% (napędzanego głównie przez odnawialne źródła energii). Z drugiej strony, chińskie elity rozumieją, że nadal będą musiały w pewnym stopniu polegać na zagranicznych partnerach, a plan opowiada się za „wzmocnieniem międzynarodowej współpracy w zakresie energetyki i rozwoju zasobów”, aby pomóc w „utrzymaniu strategicznego bezpieczeństwa kanałów” i stwierdza, że Chiny rozpoczną prace przygotowawcze do budowy rurociągu Siła Syberii 2. Plan stwierdza również, że Chiny zamierzają promować „długoterminowe inicjatywy mające na celu zwiększenie rezerw ropy naftowej i gazu” W obliczu coraz bardziej nieprzewidywalnego otoczenia zewnętrznego, a także ciągłych wyzwań wewnętrznych, KPCh inwestuje w udoskonalone systemy wczesnego ostrzegania i monitorowania ryzyka¹⁷.

Biotechnologia

Po raz pierwszy Pięcioletni Plan tak szczegółowo omawia priorytety biotechnologiczne; i nie bez powodu. Chiny są obecnie głównym miejscem na świecie do przeprowadzania innowacyjnych badań klinicznych na ludziach, a amerykańskie firmy płacą rekordowe kwoty za chińskie produkty biotechnologiczne¹⁸. W 2024 roku firmy z USA zapłaciły 52

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Labiotech, <https://www.labiotech.eu/trends-news/report-china-leads-phase-1-clinical-trials/>.

miliardy dolarów opłat licencyjnych za innowacyjne chińskie leki; w 2025 roku kwota ta wzrosła do 137 miliardów dolarów. Nowy plan wskazuje, że Pekin jest gotowy do zmniejszenia zależności kraju od firm zagranicznych. Zakłada on zbudowanie samowystarczalnego ekosystemu biotechnologicznego, co jest w Pekinie synonimem zmniejszenia zależności od zagranicznych partnerów. Plan zakłada również zaostreżenie przepisów dotyczących danych biologicznych oraz maksymalne wykorzystanie sztucznej inteligencji przez chińskie firmy w tym sektorze. Biotechnologia oficjalnie awansowała do elitarnej grupy branż, którym Pekin poświęca priorytetową uwagę i wsparcie.

Globalne implikacje chińskiego planu

Podczas gdy chiński eksport ze Stanów Zjednoczonych w 2025 roku spadł o 33% w porównaniu do poprzedniego roku, wzrósł do innych regionów, w tym do Unii Europejskiej i Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN). Wraz ze stagnacją importu, ten eksportowy boom doprowadził do rekordowej nadwyżki handlowej Chin w wysokości 1,2 biliona dolarów¹⁹. Gene Ma - szef badań nad Chinami w Instytucie Finansów Międzynarodowych - zauważył, że w odniesieniu do UE, drugiego co do wielkości partnera handlowego Chin, „problem polega nie tylko na tym, że Chiny eksportują więcej. Chodzi o to, że Chiny eksportują więcej tego, co produkuje również Europa”.²⁰

¹⁹ Statista, <https://www.statista.com/chart/35098/monthly-chinese-exports-to-the-united-states-the-european-union-and-asean-countries/>.

²⁰ Atlantic Council, <https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/five-takeaways-for-us-policymakers-about-chinas-new-five-year-development-plan/>.

W miarę jak Chiny będą nadal promować eksport, ich konkurencja z Europą i innymi gospodarkami rozwiniętymi będzie się zaostrzać, podczas gdy ich dominacja na rynku produkcji o niższych kosztach będzie również ograniczać rozwój wschodzących gospodarek. W tym kontekście plan kładzie nacisk na pogłębianie powiązań gospodarczych z krajami. Globalnego Południa, zwłaszcza poprzez Inicjatywę Pasa i Szlaku, w celu rozszerzenia dostępu do rynku, wzmocnienia powiązań w łańcuchach dostaw i stworzenia nowych korytarzy wzrostu.

Mimo nacisku na samowystarczalność, istnieją pozytywne sygnały dla firm eksportujących do Chin i tam inwestujących. Plan zakłada większe otwarcie na wysokim szczeblu i skupia się na usługach, które Chiny chcą rozwijać, w tym telekomunikacji, edukacji i ochronie zdrowia. Chiny dostosują taryfy i różnego rodzaju finansowo-prawne zachęty, aby pobudzić import zaawansowanych technologii, wysokiej jakości produktów rolnych i usług produkcyjnych. Ich celem jest przyciągnięcie zagranicznych inwestycji do zaawansowanych sektorów produkcyjnych, wysokich technologii i zielonej gospodarki. Oprócz utrzymania silnego eksportu, przedsiębiorcy są zachęceni do ekspansji, inwestowania i nawiązywania nowych partnerstw za granicą. Plan zakłada konkretne wsparcie dla platform internetowych, transgranicznego handlu elektronicznego, firm z branży sztucznej inteligencji oraz dostawców profesjonalnych usług²¹.

²¹ Ibidem.

Pekin przygotowuje się również do wzmocnienia swojej dominacji w łańcuchach dostaw i do jeszcze większego uzależnienia reszty świata od chińskich dostaw, przy jednoczesnym zmniejszaniu własnej zależności. Nowy plan stwierdza, że celem Chin w ciągu najbliższych pięciu lat jest „ciągłe wzmacnianie swoich przewag konkurencyjnych w zakresie pierwiastków ziem rzadkich, metali rzadkich i materiałów supertwardych”²². Nakazuje on chińskim firmom przesunięcie się w górę łańcucha wartości, a te już wykupują kopalnie wydobywające te minerały w innych krajach i wysyłają wydobywany przez nie materiał do Chin w celu przetworzenia.

Teraz Pekin chce, aby przetworzone minerały pozostały w kraju w jak największym stopniu, trafiając do chińskich fabryk i uzależniając globalną gospodarkę od Chin nie tylko pod względem przetworzonych minerałów, ale także pod względem produktów końcowych. Chiny mają już kompleksową dominację w dziedzinie magnesów ziem rzadkich. Pekin chce, aby ta pionowa kontrola została zastosowana w także w innych sektorach. Zaktualizowane priorytety mają wpływ na sposób, w jaki Chiny będą się angażować na międzynarodowej arenie: rządy i przedsiębiorstwa na całym świecie będą musiały dostosować się nie tylko do tempa wzrostu gospodarczego Chin, ale także do transformacji ich modelu wzrostu.

²² WKO, <https://www.wko.at/ktn/aussenwirtschaft/euclera-translation-15th-five-year-plan-2026-2030-.pdf>.

Podsumowanie

Już od kilku ostatnich “pięciolatek” nie mówi się o tzw. planie centralnym ale o strategii - strategii rozwoju. Nie ma on za wiele wspólnego z radzieckim centralnym planowaniem; to raczej wskazywanie kierunków rozwoju państwa wynikających z bieżących analiz makroekonomicznych. Władze Państwa Środka nadają kierunki makro, zaś od mikro są firmy i ludzie. Dzięki temu społeczeństwo wie, co będzie istotne dla rządu przez najbliższe pięć lat, w co będą szły inwestycje, i tym samym, na czym należy się skoncentrować, otwierając biznes. Chińskie plany powinno się zatem rozumieć jako strategiczny przewodnik dla KPCH, rządu i społeczeństwa, a także narzędzie komunikacji dla kierownictwa partii, służące koordynacji działań w rozległej gospodarce liczącej 1,4 miliarda ludzi.

W czternastym planie pięcioletnim (2020–2025) Pekin skupił się przede wszystkim na technologiach komercyjnych, takich jak półprzewodniki, pojazdy elektryczne oraz technologie informacyjno-komunikacyjne. Nowy plan stawia ambitniejsze cele - zachęca chińskie firmy do przesunięcia konkurencji w górę łańcucha wartości, w kierunku innowacji w branżach przyszłości które nie zostały jeszcze w pełni skomercjalizowane. Zakłada, że chińskie firmy zastąpią zagranicznych konkurentów w roli wiodących generatorów własności intelektualnej, zmniejszając zależność Chin od Stanów Zjednoczonych i wzmacniając samowystarczalność. Chińskie elity traktują amerykańskie ograniczenia wydatków na badania i rozwój jak szansę na prześcignięcie swego rywala w strategicznych dziedzinach gospodarki.

Chiny wysyłają światu jasny sygnał: odporność gospodarcza i niezależność technologiczna nie są tymczasowymi reakcjami na presję, lecz długoterminowymi strategicznymi wyborami. Dla Pekinu logika stojąca za tym podejściem jest oczywista. W ciągu ostatniej dekady zauważono, że globalizacja – niegdyś motor napędowy błyskawicznego wzrostu gospodarczego kraju – staje się źródłem podatności na zagrożenia. Konflikty, rywalizacja geopolityczna i pandemia COVID-19 obnażyły kruchość globalnych sieci dostaw. Rosnące ograniczenia technologiczne w gospodarkach rozwiniętych uwypukliły, jak zależność od zagranicznych źródeł może ograniczać rozwój kraju, zaś zawirowania w Zatoce Perskiej tylko wzmocnią to przekonanie. Niestabilność u kilku najważniejszych światowych dostawców energii pokazuje, jak szybko kryzysy geopolityczne mogą rozprzestrzenić się na rynki globalne. Dla kraju takiego jak Chiny, które pozostają największym światowym importerem energii, wojna w Zatoce jest jaskrawym przypomnieniem ryzyka, jakie niesie ze sobą nadmierne poleganie na zewnętrznych aktorach. W tym sensie zwrot w stronę odporności jest w Chinach odbierany zarówno jako proroczy, jak i konieczny. Polityka mająca na celu wzmocnienie krajowych łańcuchów dostaw, rozwój zaawansowanej produkcji i znaczące inwestycje w technologie strategiczne – od półprzewodników i łączności 6G po sztuczną inteligencję – to nie tylko inicjatywy ekonomiczne, ale przede wszystkim filary bezpieczeństwa narodowego. Końcowym celem jest przesunięcie państwa w górę łańcucha wartości, wdrożenie inteligentnych technologii w całej gospodarce i stworzenie bardziej produktywnego i technologicznie autonomicznego modelu wzrostu. Ostatnie trzy dekady pokazują, że Chiny przechodzą raczej transformację strukturalną, a nie cykliczne spowolnienie. Stary model ustępuje miejsca nowemu, który jest w trakcie adaptacji. Model oparty na inwestycjach i eksporcie, który napędzał chiński wzrost gospodarczy

przez dekady, był niezwykle skuteczny w zwiększaniu podaży, przynosząc nadzwyczajne rezultaty w czasach gwałtownej globalizacji, korzystnej demografii, gwałtownej urbanizacji i boomu na rynku nieruchomości. Jednak nie był on w stanie zwiększyć popytu i dobrobytu – i teraz osiągnął swoje granice. Dziejąca się na naszych oczach transformacja Chin to coś więcej niż ekonomia czy gospodarka. Odzwierciedla głębszy cel tego państwa - osiągnięcie strategicznej autonomii. Państwo Środka już udowodniło, że potrafi się szybko rozwijać, teraz chce pokazać, że może to robić na własnych warunkach. Dla Chin rywalizacja z USA to sprawa egzystencjalna. Nowy Plan Pięcioletni służy całkowitej technologicznej autonomii, swoistemu technologicznemu *decouplingowi* z Zachodem. Osiągnięcie takiej niezależności może dać Pekinowi bezcenny geopolityczny lewar na pozostałych światowych graczy, aby osiągnąć inne zamierzone cele bez “szczęku oręża”²³.

dr Ewa Fronczak

²³ Nowa Konfederacja, <https://nowakonfederacja.pl/celem-chin-jest-fortel-ktory-pozwoli-im-ugrac-swoje-interesy-ale-nie-doprowadzi-do-wojny/>.

CENTRUM STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej.

Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata.

Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów.

Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzanym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych | ul. Ogrody 24, 03-994 Warszawa | +48 608 593 632

www.twitter.com/CIR_CSM

www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH